

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm II. Cùm super

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

19 Dico III. Si denuntiatio criminosa unius aut plurium valde adminiculata sit, ita ut iudicis intellectum rationabiliter informet, & inclinet ad existimandum, crimen commissum esse, tunc procedere potest ad denuntiati capturam, quandoque etiam ad torturam. Videatur *Farinac. in praxi lib. 1. t. 4. quæst. 37. Delrim lib. 5. disquisit. sect. 3.* Vbi de crimine Veneficij loquitur ad capturam, si fiat tantum ne Reus fugiat, interea dum fit inquisitio, sufficiunt leuia indicia; si verò fiat, ut contra eum procedatur, specialiter necessaria sunt graua; ad torturam plus quàm graua. Probatur assertio, nam graua indicia dicuntur, quæ prudentis viri animum merito moueat ad assensum, quòd crimen commissum sit; non graua autem seu leuia dicuntur, quæ animum saltem dubium relinquunt, ac suspensum, num crimen commissum sit; constat autem, in dubio, quæ benigniora sunt, præferenda esse, atque in dubio non esse præsumendum delictum, ad hoc, ut hominis fama, aut corporis integritas violari possit per ignominiosam capturam aut torturam, igitur ad capturam aut torturam non sufficiunt indicia leuia, sed graua requiruntur. Pro maiori intellectu huius assertionis.

20 Adverte 1. Denuntiationes plurium criminorum aliquando esse consentientes, aliquando autem singulares & separatas; Consentientes voco, quæ sunt de eodem facto particulari. v. g. si duo denuntient, Titium secum fuisse hac hora, in hoc campo, cum Caius occideretur; aut cum sacram Hostiam hoc anni die, ex hac Ecclesia surriperent; & talis denuntiatio socij ex alterius consentiente denuntiatione magnum adminiculum accipit, ut plerumque sufficiat ad capturam, imò etiam torturam personæ ita denuntiatae, uti docet *Farinacius cit. q. 43. num. 42.* Singulares autem seu separatas denuntiationes voco, quæ non sunt de eodem facto particulari, quamuis & hæ dupl. modi existant, aut enim omnino disparatæ sunt & singulares, ut si unus fateatur Caium secum furatum esse quidpiam Augustæ, al-

ter verò de eodem Caio fateatur, secum esse furatum Norimbergæ; aut quodammodo consentientes saltem quoad finem aut effectum, quòd maximè contingit in criminibus suapte naturâ successiuis, cuiusmodi est v. g. societas cum dæmone per magiam; si enim unus veneficus de se confessus, postea confiteatur de Caio, vidisse se eum in conventu dæmonum mense Octobri, alius autem veneficus de eodem Caio fateatur vidisse se eum in conventu dæmonum mense Aprili: videri possunt eiusmodi denuntiationes quodammodo consentientes, sicuti si unus fateatur vidisse se Titium egredientem ex domo mulieris, alter vidisse se egredientem alio die, tertius item alio die, consentur testimonia quodammodo consentientia in ordine ad ostendendam familiaritatem cum muliere. Verumtamen in negotio veneficorum & sagarum multa alia iudici perpendenda sunt, ut quòd denuntiantes sint personæ vilissimæ, & fide non dignæ, nonnunquam variæ & inconstantes, ut proinde si persona denuntiata sit honesta & bonæ vitæ, vix unquam deveniri possit ad capturam aut torturam ex denuntiationibus plurium, nisi de eodem facto particulari secundum circumstantias determinato consentiant, quòd tamen rarissimè accidit, uti testantur, qui in hoc negotio versati sunt. De hac materia legatur Adamus Tannerus *tom. 3. de Iust. disp. 4. q. 5. dub. 2.*

Nota II. Infamatis de crimine si con- 21
vinci facile non possint, ad scandalum amovendum, expurgatio canonica indici debet, ea autem sit adductis viris honestis, ac fide dignis, qui de hominis innocentia testentur, uti hic, & *lib. 5. decretal. de purg. canonica.*

CAPITVLVM II.

Cùm super.

PARAPHRASIS.

Inter duos in discordia electos ad Episcopatum, lis erat coram iudice, in pro-

processu iudicii cum testes examinarentur, Vitus Canonicus confessus est, quod pro assensu præstando electioni alterius 500. Sarracenorum obligationem acceperit, & mediator extiterit simoniæ prauitatis. hoc intellexit Innocentius III. eum per sententiam definitiuam ab omni beneficio ac officio Ecclesiastico deposuit. Verba huius Capituli duplicem sensum admittunt, prior est, quod Vitus in se recepit obligationem Sarracenos præstandi Regi, ut alterius electioni assensum præberet, alter quod promissionem obligationemque alterius electi acceptarit, de præstando sibi Sarracenos, si electionis suffragium sibi conferret.

S Y M M A R I V M.

11. Deponi potest à Beneficio & officio, qui simoniacum se in iudicio confessus est, non tantum à Summo Pontifice, quamuis tantum incidenter hoc crimen cognouerit, sed etiam ab inferiori Iudice, si de hoc crimine, quod incidenter prius in iudicio cognouerit, specialem postea inquisitionem fecerit.

NOta. Qui se Simoniacum in iudicio confessus est, à beneficio & officio deponi potest, nam hoc scelus simoniæ ex enormibus unum est, quæ depositionem merentur. *c. At si Clerici, 4. §. de adult. de Iudic.* Potest tamen Episcopus considerata personæ ac criminis qualitate, pœnam temperare, ut ibi dixi; & mox declarabo magis. Difficultas est, quod crimen huius Viti tantum incidenter & per accidens in iudicio cognitum fuit, quia ad hoc actum non erat; ergo non debebat pœna ordinaria depositionis in eum decerni, iuxta ea quæ diximus *inr. 2. de Ordine Cognitionis*; attamen pœna suspensionis affici posse eum, qui tale crimen sponte confitetur; colligitur ex *cap. Quam sit: De excess. Prælat.* Variæ sunt Responsiones; hæc probabilior, quod finito iudicio inter duos electos, iudex ex officio inquisitionem instituerit contra Vitum, confessionem eius de crimine commissio incidenter antea factâ producens, ut eam denuò confirmet, id enim

fieri posse dixi *in cit. c. 2. & c. Cum super. 4. De causa possessionis & trad. gl. hic verb. Confessus.* & sumitur ex *c. Nihilominus. 16. Caus. 3. q. 3. l. iubemus. 24. C. De Probationibus.* Neque obstat *c. Inquisitionis. 21. de Accus.* ubi dicitur, si per modum inquisitionis procedatur, simoniacum non esse pœnâ depositionis, sed aliâ arbitrariâ afficiendum, nisi commissum fuerit simonia, in Ordine aut beneficio suscepto, ita ut executionem Ordinis aut retentionem beneficij impediatur, atqui Simonia à Vito non erat commissum circa ordinem aut beneficium à se acquisitum, sed circa alterius electionem, ergo non debebat inferri pœna ordinaria depositionis. Resp. Cum *Panorm. hic n. 10. in dicto c.* Inquisitionis non prohiberi iudici quo minus in hoc casu commissæ simoniæ pœnam depositionis ordinariâ decernere queat, sed tantum permitti, ut spectatis circumstantiis personæ & commissi criminis pœna moderari possit. Id verò longè certius est, quod saltem summus Pontifex alligatus non sit his constitutionibus, sed quando cunque judicialiter cognouerit per modum accusationis aut inquisitionis principaliter aut incidenter, illud ex plenitudine potestatis pœnâ ordinariâ punire possit, uti *glossa hic docet verb. Confessus.* quare addendum est, quod in ordine ad Papam, ut crimen hoc punire poterit, & quidem pœna ordinariâ, opus non fuerit nouo processu, sufficiebat crimen cognitum esse incidenter, præsertim cum non per accidens eius cognitio acquisita sit, sed potius per se siue secundum requisitionem causæ, nam alter electorum id eo repellatur, quod simoniâ commississet, id verò rectè ostendendum erat per testimonium & confessionem Viti, tanquam cooperatoris & mediatoris ad crimē.

CAPITULUM III.

Ex parte

P A R A P H R A S I S.

Inter Abbatem & Conuentum S. Mariæ ex una parte, & Victorinum, nomine uxoris ex altera parte, lis erat in iudicio, in quo